

Complot

MICH
NOOTEN

Complot

Mich Nooten

UITGEVERIJ
VOGELVRIJ

Colofon

Eerste uitgave: oktober 2021
Mich Nooten

Uitgeverij Vogelvrij
Redactie: Machteld Stiling
Correctie: Janke Scharff
Omslagontwerp: Jesse Jeroen Unlimited
Opmaak: Arjen Broeze, Kingfisher Design

ISBN E-boek: 978-90-8315-412-1
ISBN Paperback: 978-90-8321-559-4

© 2021 Uitgeverij Vogelvrij. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende(n).

© 2021 Uitgeverij Vogelvrij. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior permission in writing from the proprietor(s)

De tuinman en de dood

Een Perzisch Edelman:

Van morgen ijlt mijn tuinman, wit van schrik,

Mijn woning in:

'Heer, Heer, één ogenblik! Ginds, in de rooshof,
snoeide ik loot na loot,

Toen keek ik achter mij. Daar stond de Dood.

Ik schrok, en haastte mij langs de andere kant,

Maar zag nog juist de dreiging van zijn hand.

Meester, uw paard, en laat mij spoorlags gaan,

Voor de avond nog bereik ik Ispahaan!'

Van middag - lang reeds was hij heengespoed -

Heb ik in 't cederpark de Dood ontmoet.

'Waarom,' zo vraag ik, want hij wacht en zwijgt,

'Hebt gij van morgen vroeg mijn knecht

gedreigd?'

Glimlachend antwoordt hij: 'Geen dreiging was

't, Waarvoor uw tuinman vlood.

Ik was verrast, Toen 'k 's morgens hier nog stil

aan 't werk zag staan,

Die 'k 's avonds halen moest in Ispahaan.'

uit:

Verzameld Werk van P.N. van Eyck (1887-1954)

Proloog

'Merde.' Jean de la Bruyere schopte tegen zijn prullenbak, die al onder de deuken en butsen zat van eerdere aanvallen van de baas van het Commissariat de Police in Vierzon. Wat was dit nou weer? Het was al zo'n hectische zomer geweest. Al dat eindeloze gedoe met die verdomde corona. En dan net nu alles weer een beetje tot rust leek te komen en het gewone leven langzamerhand weer in zicht kwam, kregen ze opeens zoiets voor hun kiezen: er waren twee lijken aangetroffen in een kamer van Hôtel Le Prieuré in Vignoux-sur-Barangeon. Buitenlanders waren het – Nederlanders naar het zich liet aanzien – een man en een vrouw, zij een stuk jonger dan hij. De doodsoorzaak was voorlopig officieel nog onbekend, maar de chercheurs die de zaak opgenomen hadden, vermoedden een gezamenlijke zelfmoord. Er waren namelijk geen sporen van braak of geweld in de hotelkamer aangetroffen. Een *suicide passionnel*, had rechercheur Antoine Dubourq het genoemd. Daar zag het in ieder geval naar uit, zei hij.

Ach ja, dat kwam voor. Mensen waren nou eenmaal hysterisch en deden idiote dingen, zeker als het om de liefde ging. Jean wist er alles van en keek nergens meer van op. Omdat het buitenlanders waren, betekende deze zaak alleen wel veel werk, wist hij. Er moest na de lijkschouwing een uitvoerig overlijdensrapport worden

opgemaakt, dat tegenwoordig verdomme ook nog in het Engels moest worden vertaald. En er moest contact worden opgenomen met in dit geval de Nederlandse justitie. Dat was altijd weer een heel gedoe, omdat ze vaak zelf alles wilden komen controleren en dat moest hij dan allemaal organiseren. Gedoe en gezeik dus, want zoiets kwam natuurlijk ook in de publiciteit en daar kreeg hij dan weer problemen met de lokale autoriteiten mee, omdat die allergisch waren voor negatieve berichten over de streek. Alsof het zijn schuld was wat die twee gedaan hadden! Bizar. Wat een klotezooi. De prullenbak kreeg nog een schop, zo hard deze keer dat hij omviel.

Het liep helemaal anders. Eind van die middag, net toen na een eerste autopsierapport gebleken was dat de zaak misschien toch iets ingewikkelder in elkaar stak dan in eerste instantie was aangenomen, kwam er een telefoontje uit Parijs. Men had uitvoerig contact gehad met Nederland en het onderzoek in Vierzon moest onmiddellijk worden gestaakt. Parijs nam het over. Ze kwamen de ontzielde lichamen nog de volgende ochtend ophalen.

Dubourq reageerde verontwaardigd toen hij het hoorde. 'Waarom is dat? Dit is echt raar, *patron*. Er klopt iets niet. Die twee hebben geen pillen of vergif ingenomen, weten we nu. Dit is anders dan anders. We zijn er nog niet klaar mee.'

'Ach man, wees blij,' zei De la Bruyere. 'Laat ze het lekker uitzoeken.' Hij zette zijn prullenbak

weer overeind en ging achter zijn bureau zitten.
'We zijn ervan af, Antoine. Laat het los.'

Een paar maanden eerder

1.

Het was aan het begin van de middag van een saaie zondag. Zo'n zondag waarop nog niets te beleven was geweest en die naar het zich liet aanzien doelloos zou worden doorgebracht, om vervolgens niet herinnerd de geschiedenis in te gaan. Die middag vond Peter Jongeneel op de rommelmarkt in zijn woonplaats Wunssum een klein boekje in een houten krat dat hem onmiddellijk intrigeerde. Er stond geen titel of iets anders op de perkamenten omslag en het was onmiskenbaar erg oud – dat zag je aan het papier waar het van gemaakt was en aan de manier waarop het was ingebonden – maar nog volkomen gaaf. Toen hij het opensloeg, zag hij op de eerste pagina dat het een uitgave betrof uit 1411. Het jaar 1411? Dat kon niet, wist hij, als geschiedenisleraar. De boekdrukkunst was voor zover bekend pas halverwege de vijftiende eeuw op gang gekomen en zeker in Nederland werden er in 1411 nog geen boeken uitgegeven. Dat was dus uitermate vreemd. Was het een vervalsing? Een foutje? Zou het kunnen dat de drukker zich destijds honderd jaar vergist had? Ook in dat geval zou het een unieke historische vondst zijn.

Ook omdat het boekje er nog zo puntgaaf uitzag, besloot Peter dat het niets anders dan een knap uitgevoerd werkje van een of andere bibliofiel kon zijn. Hij vond het alleen daarom al

de moeite waard en vroeg de verkoper wat hij ervoor wilde hebben. De man nam het van hem aan, bekeek het ongeïnteresseerd, haalde zijn schouders op en zei: 'Geen idee. Doe maar vijf euro. Zo te zien is het best oud en misschien wel wat waard, maar ik weet het niet. Ik had het nog niet gezien.'

Peter betaalde vijf euro, vertrok met zijn boekje, wandelde nog wat heen en weer over de stille markt en ging toen maar weer naar huis. Hij was eigenlijk alleen maar bezig geweest met het stukslaan van zijn tijd, op deze vreselijk saaie zondag.

Peter Jongeneel woonde alleen in een keurig opgeruimd en uiterst ordelijk ingericht huisje aan het water, dat hij gekocht had in een tijd dat zoiets nog te betalen was. Hij zou er vermoedelijk nooit meer weggaan. Hij was al flink op weg naar de veertig en had de mogelijkheid van een echtgenote of een gezin al lang afgeschreven. Er waren weleens meisjes en vrouwen geweest die interesse in hem hadden getoond, maar die waren na een tijdje afgehaakt, omdat hij saai en stoffig was en liever met zijn neus in de boeken zat dan in iets anders. Een paar keer was hij zelf gevluht uit een beginnende relatie, omdat hij zich niet op zijn gemak had gevoeld. Die vrouwen waren grillig en kritisch geweest en bemoeiden zich met hoe hij eruitzag, wat hij zei en hoe hij zijn dag indeelde. Dat beviel hem niet. Waarom deden ze dat? Ze wilden blijkbaar dat hij ophield met zichzelf te zijn en de man werd

die ze in hun hoofd hadden. Geen goed idee, vond hij, dan maar liever alleen.

Die zondagmiddag zat hij in het voorjaarszonnetje op een stoel achter zijn huisje en bekeek het boekje dat hij net aangeschaft had. Het was toch echt wel iets unieks, zag hij. Het was door ene Sapien Omniskieck geschreven in vreemde, handgeschreven letters, die door hun regelmatigheid toch bijna gedrukt leken, en heette *Den Hollanden*. Een uitgever stond niet vermeld. En ja: 1411. Ook op de eerste tekstpagina stond dat jaartal. Een vergissing was het dus niet. Het boekje was blijkbaar een werkstuk van iemand die er waarschijnlijk van hield met veel moeite iets de wereld in te brengen waar anderen zich dan later het hoofd over zouden breken. *Deep fake* dus. Ja, het moest echt veel werk zijn geweest, uitgevoerd door iemand met veel kennis van zaken. Schitterend gedaan, hij kon niets anders besluiten dan dat.

Hij las hier en daar een stukje en vroeg zich af waar de maker de tekst vandaan gehaald had. Bibliofielen waren meestal meer bezig met de uitgave dan met de inhoud van hun boeken, maar ook de tekst kwam authentiek over. Toen hij halverwege het boekje een passage las over een toekomstige oorlog met de Spanjaarden die wel tachtig jaar zou gaan duren, wist hij zeker dat het boekje een parodie was. Er stonden meer voorspellingen in, zag hij vooruit- en terugbladerend. Er was zelfs sprake van een aankondiging van de uitvinding van de boekdrukkunst aan het begin van de zestiende eeuw. Echt een

goeie grap, vond hij: dit was een boekje dat de uitvinding van het boek voorspelde. Geniaal. Wie had dit gemaakt? Echt heel bijzonder.

Het kunstwerkje liet hem niet los en hij vermaakte zich er de rest van de dag kostelijk mee. Het stond inderdaad vol met kleine en grote voorspellingen: van een kind dat in 1513 zou verdrinken in Zeeland, tot een dorp in de buurt van Arnhem dat in de tweede helft van de zestiende eeuw tot het laatste huis zou afbranden. En er was een uitvoerige beschrijving van de Gouden Eeuw en de welvaart die deze de Nederlanden zou brengen. Heel grappig allemaal en heel bijzonder.

Later die avond speurde hij zonder resultaat het internet af. De naam van de schrijver of schrijfster leverde geen hits op. De titel wel, zo bijzonder was die niet. Maar juist daardoor werd hij er niets wijzer van. En er was ook nergens een tweede exemplaar van het boekje te vinden. Hij kon niet anders dan besluiten dat hij in het bezit gekomen was van iets wat uniek, vermakelijk en mysterieus was. Hij ging daarom even later naar bed met de opwindende gedachte dat het leven toch altijd weer prachtig onverwacht kon zijn. De saaie zondag bleek helemaal niet saai.

2.

Het schooljaar begon op zijn eind te lopen en dat was te merken aan de leerlingen. Ze waren luidruchtiger dan anders en deden in de klas hun best niet meer. Vooral de eindexamenkandidaten, die de schoolonderzoeken achter de rug hadden en zich aan het voorbereiden waren op de centrale examens, hadden nu elk respect voor het instituut school en de autoriteit van de leraren verloren. Peter kende het, omdat het elk jaar hetzelfde was; lesgeven had in de laatste klassen van het vwo op dat moment geen zin meer. Wie de stof kende was in feite klaar, en wie de stof niet kende was te laat om de boel in te halen. In de loop der jaren had hij daarom een speels alternatief bedacht voor die laatste periode: met een rollenspel liepen ze in een aantal lessen de geschiedenis van de mensheid langs. 'Van Neanderthaler tot genderfluïde', zoals hij dat tegenwoordig noemde. Elke leerling werd dan een personage uit de geschiedenis van de mensheid en diende zich in de klas overeenkomstig te gedragen. Soms werd dat erg leuk, als Julius Caesar en Jezus van Nazareth het verbaal aan de stok kregen met Napoleon Bonaparte en Attila de Hun, en soms werd het alleen maar een chaotisch geschreeuw tot de bel ging. Het was elk jaar anders en dat was prima, vond hij. Het hoorde nou eenmaal bij het proces. De leerlingen

waren opgewonden afscheid aan het nemen van hun jeugd en maakten zich luidruchtig op voor het grote leven. Heel begrijpelijk en niks mis mee. Orde houden was nou eenmaal in zijn ogen geen doel op zich; je moest het doen als het zin had.

Hoewel hij er altijd zorgvuldig op toezag dat hij geen voorkeuren of afkeuren liet blijken voor bepaalde leerlingen, zat er in dat jaar een meisje in de B-klas – een jonge vrouw eigenlijk – die een bijzondere uitwerking op hem had, die hij voor zichzelf tevergeefs probeerde te ontkennen. Zij was pas in de loop van dat jaar ingestroomd, omdat ze als dochter van een diplomaat in het buitenland – verschillende buitenlanden – was opgegroeid. Ze heette Teresa en was behalve het meest vrouwelijke wezen dat hij ooit gezien had ook zijn beste leerling ooit. Ze bleek net als hij bezeten van het verleden, wist al van alles, maar luisterde toch altijd ademloos naar wat hij te vertellen of te onderwijzen had. Of het nou om de oudheid ging, de middeleeuwen of de nieuwste geschiedenis, ze zat vooraan in de klas, hing aan zijn lippen en maakte altijd precies op de goede momenten aantekeningen. Hij had het hele jaar zijn uiterste best moeten doen tijdens de les niet alleen naar haar te kijken en niet alleen maar haar het antwoord te laten geven als hij de groep een vraag stelde. Dat was hard werken geweest.

Nu, bij het speelse spel dat de laatste verplichte lessen vulde, had zij op grootse wijze

gekozen voor koningin Victoria van Engeland, wat betekende dat ze nog iets rechterop zat dan anders, zich nog gracieuzer bewoog dan ze al deed, en in de les uitsluitend nog foutloos en prachtig Engels sprak. Hij had zijn ogen niet van haar kunnen afhouden en was er een keer na een opmerking van een hitsige Hendrik de Achtste door de klas om uitgelachen. Hij had er een kleur van gekregen, waarop Victoria hem glimlachend en bemoedigend had toegeknikt.

Na de laatste les in die B-klas – die erg leuk was geweest, omdat Philips de Schone op komische wijze Desiderius Erasmus had opgebiecht dat hij gevoelens voor hem had – wachtte koningin Victoria tot de andere grootheden van de geschiedenis het klaslokaal verlaten hadden. Ze werd weer Teresa en kwam aan Peters lessenaar staan, waar hij zijn spullen bij elkaar aan het rapen was.

‘Peter.’

‘Teresa.’

‘Ik wou je even bedanken voor dit jaar. Ik vond het zo fijn allemaal.’

Hij knikte. ‘Ik ook. Je was een geweldige leerling.’

‘Ik zou bijna hopen dat ik mijn eindexamen niet haal,’ glimlachte ze, ‘dan mag ik nog een jaartje bij je in de klas zitten.’

Weer voelde hij het bloed naar zijn hoofd stijgen. ‘Dat gaat niet gebeuren,’ zei hij, terwijl hij zich van haar afkeerde om het plankje achter de lessenaar leeg te ruimen. ‘Jij slaagt met vlag en wimpel, zoals dat heet.’

‘Mag ik dan misschien gewoon soms eens bij je op de koffie komen? Om te praten. In de zomer of daarna. Dan zijn we geen leraar en leerling meer. Dat kan dan toch wel?’

Hij slikte iets weg, wreef even met zijn handen over zijn gezicht om de rode kleur te verklaren, en keerde zich weer naar haar toe. ‘Waar zou je over willen praten?’

‘Over de geschiedenis. Over dat die zich herhaalt, maar ook weer niet. Over dat je iets kunt leren van het verleden. Over de mysteries van het geheugen van de mensheid, zodat we nooit echt weten hoe het was. Al dat soort dingen.’

Peter keek in haar ogen en realiseerde zich dat een meisje of een vrouw nooit eerder iets tegen hem had gezegd wat opwindender was, op welk gebied dan ook. Als leraar en historicus was hij natuurlijk intens verguld met het verzoek en de argumentatie erachter, maar ook als man deed het hem iets, merkte hij. Nooit had hij zichzelf toegestaan bij een leerlinge iets te voelen of te fantaseren dat te maken had met erotiek, maar nu ging hij dan toch voor de bijl, er was niets aan te doen. Wie ze was, zoals zij daar voor hem stond, en wat ze zei en van hem vroeg, het deed hem gewoonweg trillen op zijn benen. ‘Misschien wel,’ antwoordde hij desondanks wat koeltjes. ‘We zullen wel zien hoe het loopt.’

Was hij onaardig geweest met dat antwoord? Hij vroeg het zich af, terwijl hij onhandig zeulend met een uitpuilende tas op weg was naar de

lerarenkamer. Misschien was dat zo, maar ze was nog steeds een leerling en hij moest afstand houden. Het waren de regels, zo hoorde dat, en het was zijn waardigheid. Hij wilde geen Ullrich zijn, de leraar Duits met wie hij vaak zijn middagboterhammetje at en die, zoals hij altijd uitvoerig uit de doeken deed, graag bij de meisjes vooraan in de bloesjes gluurde. Walgelijk, ongepast en erg onprofessioneel. En bovendien: nog gevaarlijk ook tegenwoordig. Eén klacht en je was weg. Nee, hij had het goed gedaan. Het was geen schande dat hij gevoelig was voor de charmes van een eindexamenleerlinge die geen meisje meer was maar een vrouw, maar hij zou daar nooit gehoor aan geven. Nooit. Klaar. En door.

3.

Het mysterieuze boekje begon een obsessie voor hem te worden. Elke dag haalde hij er een of andere voorspelling uit en probeerde er iets over te vinden op internet of in de talrijke boeken die hij in de kast had staan. Meestal werd dat niks, maar als het een belangrijkere gebeurtenis was, zoals een grote brand, een verschrikkelijke storm of een dramatische overstroming, dan vond hij toch weleens iets. De eerste en grootste gebeurtenis was natuurlijk de Sint-Elisabethsvloed van 1421, die volgens het boekje uit drie overstromingen in plaats van een zou bestaan en die niet in maar rond dat jaartal zou plaatsvinden. Het bleek bij nader onderzoek volledig te kloppen. De bibliofiel die het werkje had vervaardigd wist waarover hij het had en had zich goed gedocumenteerd. Indrukwekkend.

Of...?

Hij durfde het bijna niet te denken: kon dit boekje echt zijn? Het zou Nostradamus overtreffen, omdat veel van wat erin stond heel specifiek aangeduid was. Het waren geen vage speculaties, alles was concreet. Nee, het kon niet, besloot hij. Flauwekul. Magie was in de geschiedenis altijd gebaseerd gebleken op nog niet ontdekte wetenschap en op niets anders. Er bestonden geen geesten, geen toverkollen en geen boekjes die de toekomst konden voorspellen.

Hij speurde dagenlang op internet naar bijzondere bibliofiele uitgaves, om te kijken of er vergelijkbare werkjes bestonden. Er was natuurlijk van alles, maar altijd werd dan weer de manier van uitgeven geroemd: schitterende omslagen, het mooiste papier, volledig gekalligrafeerde tekst. Nooit trof hij iets waarbij het alleen maar om de inhoud ging, zoals in *Den Hollanden* van Sapien Omniskieck.

Hij kon ook nergens iets over de schrijver vinden. Of was het een schrijfster? 'Sapien' klonk meer als de naam van een vrouw dan van een man. Als de maker van het boekje wilde suggereren dat het geschreven was door een vrouw, gaf die daarmee een duidelijke aanwijzing. Als er al geschreven werd in die tijd was dat namelijk niet door vrouwen. Waarschijnlijk had de maker het dan expres gedaan, om de vinder van het boekje een aanwijzing te geven. Wie een mysterie schiep wilde natuurlijk wel dat het ooit door iemand ontrafeld werd. Hoe zou het werkje anders ooit de waardering krijgen die het verdiende?

Het was in de voor hem rustige week van de centrale eindexamens, toen Peter opeens op Marktplaats een boekje voorbij zag komen dat hem intrigeerde. Nee, het was meer dan dat. Hij voelde iets, er trilde opeens iets in zijn ruggenwervel. Het ging weer om een klein, oud boekje zonder titel op de omslag, nu uitgegeven in 1911, dat *De Nederlanden* heette en geschreven was

door ene Veroniek den Verrekijcker. Het werd aangeboden voor 25 euro inclusief verzendkosten door ene E. de Vries. Peter maakte contact met de verkoper en maakte meteen het geld over. Het zou onmiddellijk verstuurd worden, werd hem beloofd.

De rest van de dag kon hij zich nog maar op weinig concentreren. 1411 en 1911, geen titel op de omslag, Sapien Omniskieck en Veroniek den Verrekijcker; het kon bijna geen toeval zijn. En die Sapien, dat zou dan waarschijnlijk toch wel een vrouw zijn. Wat in godsnaam was hij hier op het spoor?

4.

Het tweede boekje arriveerde flink later dan hij gedacht en gehoopt had. Het kwam niet de volgende dag en ook niet de dag daarna. Hij had nog op Marktplaats gekeken, maar het item was natuurlijk al verwijderd en de verkoper niet meer te vinden. Stom, hij had bij de koop moeten proberen meer over hem of haar te weten te komen. Nu had hij geen e-mailadres of iets. Niet eens een woonplaats. E. de Vries! Die was natuurlijk nooit meer te vinden. Eddy, Evelien, Edwin, Evert, Eva en dan ook nog De Vries. Geen beginnen aan. Wat als hij het boekje niet ontving? Waarschijnlijk kon hij dan contact opnemen met Marktplaats; zij zouden de gegevens van de verkoper wel hebben. Zouden ze die dan aan hem geven? Waarschijnlijk niet.

Ondertussen had hij zo nu en dan de beurt om toezicht te houden bij onderdelen van het centraal schriftelijk, wat betekende dat je je een paar uur moest gaan zitten vervelen in de tot examenruimte omgebouwde gymzaal. Je kon dan niet gaan zitten lezen of studeren, maar moest erop letten dat er niet afgekeken en voorgezegd werd. Peter had altijd een hekel aan dat aspect van zijn vak gehad. In zijn ogen was inzicht veel belangrijker dan feitenkennis en dat kon je nou eenmaal niet even bij iemand influisteren.

Op de ochtend van de vierde dag nadat hij het geld had overgemaakt, werd het boekje bezorgd. Het was keurig verpakt in bruin papier, waar zijn naam en adres in grote blokletters op geschreven stonden. Een afzender werd nergens vermeld. Hij pakte het boekje uit, legde het naast het eerste en staarde naar het resultaat. Godallemachtig. Ze waren precies even groot en exact even dik. Wat was dit? Wat had hij hier in handen? En hoe kon het dat die twee boekjes toevallig vlak achter elkaar op zijn pad waren gekomen? Was er een hogere macht aan het werk? Nee, natuurlijk niet. Toeval was het snijpunt van twee oorzakenreeksen en soms kon dat iets heel bijzonders opleveren. Dat had je weleens.

De hele middag bracht hij door met lezen in zijn nieuwe aanwinst en zijn opwinding nam alleen maar toe. Het was echt niet te geloven, zo knap als het allemaal bedacht en geschreven was. Hij las over de twee grote oorlogen die de wereld zouden teisteren in de eerste helft van de eeuw, met de vermelding van een meedogenloze ziekte in de eerste en de verschrikking der verschrikkingen van de moord op miljoenen onschuldigen in de tweede. Zij zouden 'kil en industrieel' ter dood worden gebracht, 'omdat zij waren wie ze waren en om geen enkele andere reden.' Er werd in dat tweede boekje ook een heel hoofdstuk aan de vrouw gewijd. In de twintigste eeuw zou ze ontwaken, om wellicht straks in de eenentwintigste de macht te grijpen, zo stond er.

Blijkbaar blikte dit boekje in tegenstelling tot het eerste niet verder dan honderd jaar vooruit. De uitvinding van 'geneesmiddelen en methodes die onmiddellijk en onherroepelijk nageslacht konden verhinderen of uitstellen' zou de vrouw bevrijden en in staat stellen 'haar horizon tot bijna in het oneindige te verbreden'. De ontwikkelingen van techniek en exacte wetenschappen zouden in een stroomversnelling geraken, op dusdanige wijze dat 'God voor altijd zou verdwijnen, om plaats te maken voor de kunstmatige mens'. Werd daar de robot mee bedoeld? Nee, dat kon niet als het alleen maar over de twintigste eeuw ging. Wat dan? Peter moest meteen denken aan het maakbaarheidsbeginsel, zoals dat tegenwoordig heette. Zou de schrijfster dat bedoelen? De mens die denkt dat hij over alles controle heeft? Is dat kunstmatig? Ja, dat zou heel goed kunnen, besloot hij. 'Kunstmatig' was in ieder geval tegengesteld aan 'natuurlijk'. En had de mens in de twintigste eeuw de natuur niet steeds meer ontkend?

Peter merkte dat naarmate hij meer in de boekjes las, hij ze – tegen beter weten in – steeds minder als een grap of een kunstwerk beoordeelde en steeds meer als echt en oprecht. Dat was geen besluit, het ging vanzelf. Hij las alles met de ogen van iemand uit 1411 of 1911 en was geschokt door de verschrikkingen die aangekondigd werden. Het drong nog eens en nog dieper tot hem door – iets wat hij als historicus al zo vaak had gevoeld – dat de mensheid toch schijnbaar glimlachend de grootste rampen

en wreedheden overleefde en altijd weer vrolijk verderging alsof er niets gebeurd was. Er werd altijd weer gelachen en gefeest. Nieuwe politici werden altijd weer bewierookt en op het schild gehesen, ook al zakten ze bijna allemaal een tijdje later op dramatische wijze door het ijs. 'Ja nee, dat was hij of zij', werd er dan geroepen. 'Dat was een oplichter, een boterbraaier en een opportunist. Weg ermee!' De volgende stond al klaar en die was dan nu echt de grootste belofte aller tijden. Hij zou alles goed doen of met haar zou alles op zijn pootjes terechtkomen. Elke keer opnieuw. Het bleek nog maar weer eens: mensen wilden niet 'leren', ze wilden 'zijn'.

Intrigerend was natuurlijk ook de verwijzing naar de gevolgen voor Nederland van de aanval van de grote vogels op Amerika aan het begin van de nieuwe eeuw. Blijkbaar kon dat nog even worden meegepikt. Liep het boekje van 1911 tot 2011? Zonder twijfel werd daar 9/11 mee bedoeld. Die grote vogels. Dat waren natuurlijk die twee vliegtuigen.

Op een bepaald moment dwong hij zichzelf de boekjes weg te leggen. Het was al in de avond en hij moest wat eten. Hij merkte dat hij ze als vanzelf zorgvuldig opborg, platliggend achter de grote rij historische romans op de bovenste plank van de boekenkast boven in zijn werkkamer. Waarom deed hij dat? Er kwam nooit iemand in zijn huisje. En inbrekers hadden geen interesse. In zijn huisje niet en zeker ook niet in die boekjes. Hij kon ze dus gewoon op de tafel beneden laten liggen. Dat deed hij niet.

Ze moesten veilig worden opgeborgen en uit het zicht.

Hij maakte macaroni met ham en kaas en lepelde dat voor de televisie naar binnen. Van wat daarop vertoond werd, kreeg hij heel weinig mee. Hij keek ernaar, maar zag bijna niets. Zijn hersens waren nog zo bezig alles wat hij gelezen had te verwerken, dat nieuwe impulsen en informatie geen toegang kregen. En er was dat andere, dat steeds sterker werd: het irrationele, het magische, het mysterieuze. Zijn gevoel zei hem, dringend en intens, dat hij, hoe dan ook, twee heel bijzondere boekjes in zijn bezit had gekregen. En het zei hem dat ze iets met zijn leven gingen doen. Hij voelde de opwinding door zijn hele lijf.

5.

Een paar weken later was die opwinding weer een beetje gezakt en werden de dagen van Peter Jongeneel geheel in beslag genomen door het jaarlijkse ritueel van de diploma-uitreiking en het grote eindfeest, dat dit jaar klein werd gevierd vanwege de heersende pandemie. Zo erg vond Peter dat niet. Hij genoot niet of nauwelijks van de uitbundige festiviteiten die bij de eindexamens gebruikelijk waren, niet in de laatste plaats omdat hij zich in uitbundige mensenmassa's totaal niet op zijn gemak voelde. Hij verbaasde zich altijd weer over de idiote bezigheid van het dansen en was bovendien elk jaar ook weer wat ontsteld over de uitzinnige blijheid van de leerlingen die geslaagd waren. Was het zo erg geweest dan? Het was toch heerlijk om iets te leren? Zeker waar het zijn eigen vak betrof, zo was hij van mening. Wat was er nou mooier dan inzicht vergaren in hoe de mensheid zich in de loop der eeuwen ontwikkeld had? Ze hadden het jarenlang allemaal gratis uitgeserveerd gekregen, om dan vervolgens zo hysterisch te gaan lopen dansen en springen van vreugde als het afgelopen was. Zouden ze niet met zijn allen juist een weemoedig traantje moeten laten over het aanstaande afscheid? Het zat er niet in, elk jaar wéér niet. Jammer vond hij, jammer en zonde.

Zijn aanwezigheid bij het eindfeest was niet echt noodzakelijk en verplicht, toch werd het op prijs gesteld dat je even je gezicht liet zien. En dat deed hij dan ook altijd maar weer. Meestal bleef hij een klein uurtje, tot zijn favoriete leerlingen afscheid van hem waren komen nemen, om dan met stille trom te vetrekken. Dat was het ritueel.

Hij stond die vrijdagavond met Ullrich vlak bij de ingang van de gymzaal, die nu niet meer de locatie van gezwoeg en gezocht was, maar van ondanks de pandemie nog behoorlijk uitbundig feestgedruis. Gekleurde spots gaven de ruimte de suggestie van een nachtclub. En omdat iedereen zich natuurlijk zo aantrekkelijk mogelijk had uitgedost, hadden ze uitzicht op een groepje mooie, jonge mensen van wie de meisjes er vaak al volwassen en verleidelijk uitzagen, zoals de natuur dat nou eenmaal bepaald had. Zij moesten tenslotte schoonheid uitstralen om de mannen te lokken, met het oog op de instandhouding van de soort. Dat was nou eenmaal de loop der dingen.

‘Jezus,’ riep Ullrich bijna kwijlend over de harde muziek heen. ‘Moet je dat nou eens zien. Zes jaar geleden kwamen ze binnen als sprietjes zonder tietjes en moet je nou eens kijken.’

Peter antwoordde niet. Ook dit gesprek hoorde bij het ritueel. Zijn collega was vrouwenliefhebber – inmiddels twee keer gescheiden – en werd dag en nacht, zo leek het, overweldigd door gevoelens van lust.

‘Dat meisje daar.’ Ullrich wees naar Teresa en boog zich wat dichter naar Peter toe om zich beter verstaanbaar te maken. ‘Laten we maar blij zijn dat ze geen Duits in d’r pakket had. Ik zou me niet hebben kunnen inhouden. Wat een lijf! Zo heeft God het bedoeld.’

Ongelijk had hij niet, dat zag Peter ook wel, al deed hij er alles aan om zo niet naar haar te kijken. Het meisje dat een jonge vrouw was droeg voor de gelegenheid een soort jaren-zestig-jumpsuit, die zonder dat het ordinair werd haar vormen etaleerde alsof ze niks aan had. Hij vond de blikken en de opmerkingen van zijn collega *schmutzig* en ongepast, maar deze keer kon hij de verzuchting wel begrijpen. Daar danste inderdaad een wezen dat deed denken aan historische schoonheden als Aphrodite, Helena, Mata Hari en Cleopatra. En ze bewoog zich ook nog eens goed, zag hij. Fantastisch zelfs. Dat meisje had blijkbaar alles.

‘Wat een verrot lekker wijf,’ brulde Ullrich.

‘Zo zou ik haar niet noemen,’ wees Peter hem met een scherpe stem en kribbig terecht. ‘Daar doe je haar mee tekort. Het is gewoon een heel erg mooie vrouw en dat is wat ze is.’

‘Een heel erg mooie vrouw is voor mij een lekker wijf!’

De mannen zwegen. De conversatie was bekend en had geen enkele zin, zoals altijd. Ze wisten hoe de ander erover dacht.

Teresa zag blijkbaar dat de twee naar haar stonden te kijken, maakte zich los van haar in alle bochten wringende vriendinnen, en kwam

naar hen toe, net op het moment dat de muziek even wat zwoeler en minder luidruchtig werd.

‘O god, ze komt hierheen,’ piepte Ullrich. ‘Daar gaat mijn carrière. Ik kan vast niet van haar afblijven en mag dan de rest van mijn leven met een Me-Too’tje thuis gaan zitten.’

‘Ik hou je wel tegen,’ zei Peter verbeterd.

‘Wat fijn dat je er bent, lievelingsleraar van me.’ Teresa boog even eerbiedig het hoofd en keek hem vervolgens met een stralende glimlach op haar gezicht aan, de leraar Duits volstrekt negerend. ‘Kom je met me dansen?’

Peter hoorde naast hem wat zacht, dierlijk gekreun en negeerde dat. ‘Nee, dat doe ik niet,’ glimlachte hij. ‘Het spijt me.’

Weer wat diep gekreun op rechts.

‘En is dat omdat je het niet wil of omdat het niet hoort?’

‘Allebei. Ik kan niet dansen en ik vind het ook ongepast. Zeker met deze muziek.’

Op de dansvloer hadden de jonge lichamen zich namelijk inmiddels in elkaar gevouwen en maakten in paartjes een sensuele surplace.

‘Ik eh...,’ begon Ullrich, maar hij maakte zijn zin toch maar niet af.

‘Ik ken u niet,’ zei Teresa.

‘Mijn naam is Ullrich. Ik geef Duits.’

‘Ich habe drei Jahre in Berlin gelebt,’ antwoordde Teresa vlot, ‘und ging dort zur Schule.’

Ullrich kon alleen nog maar wat knikken. Dit was waarschijnlijk echt te veel voor hem. Dat de Godin ook nog zo prachtig Duits sprak!

‘Maar ik ben nu toch geen leerling meer?’
Teresa keek Peter smekend aan.

‘Vind ik wel. Sorry, ik doe het echt niet. Maar ik ben heel erg vereerd en je ziet er echt schitterend uit. Ik kan niet anders zeggen.’

‘Echt jammer. Maar ik ga wel een keer bij je langskomen. Dat doe ik echt. Want ik weet dat je me nog veel meer te vertellen hebt dan je gedaan hebt. En dat mocht toch wel?’

Het bloed steeg Peter Jongeneel weer naar de wangen, maar hij werd gelukkig beschermd door het gekleurde licht. Een rood hoofd had hij al. ‘We zien wel hoe het loopt,’ zei hij maar weer.

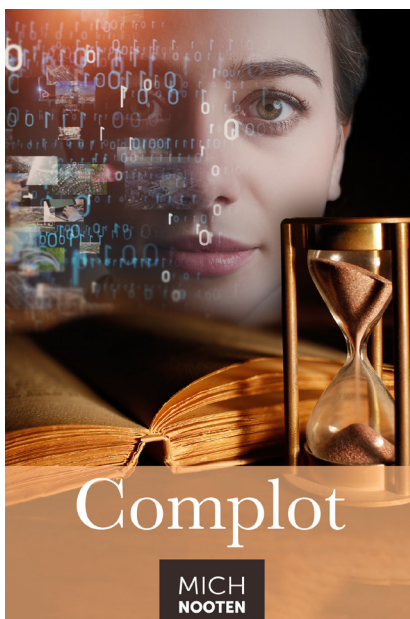
‘Dat is geen nee. En ik weet nu waar je woont. Tot dan.’ Teresa draaide zich om en liep heupwiegend terug naar haar vriendinnen op de dansvloer.

‘Wat heb jij in godsnaam wat ik niet heb?’ barstte Ullrich uit. ‘Ze wil goddomme bij je langskomen. Kat in het bakkie, man. En het mag nu. Ze is boven de achttien, zo te zien, en geen leerling meer van je. Je kunt je gang gaan. Ik haat je, man, uit de grond van mijn hart. Dit is echt te veel voor me. Lul de behanger die je d’r bent.’

Een kwartiertje later vertrok Peter. Het was weer mooi geweest. Op de fiets naar huis tuitten zijn oren nog van de harde muziek en had hij Teresa in al haar jeugdige aantrekkelijkheid nog steeds op zijn netvlies. *Kat in het bakkie*, had zijn collega gezegd. Bedoelde hij daarmee dat hij verwachtte dat hij dan straks de liefde zou bedrijven met die jonge Godin? Ja, dat bedoelde hij ongetwijfeld.

Wat een verschrikkelijk platte term om zoiets moois en teders mee aan te duiden. Typisch Ullrich. En bovendien, dat zou natuurlijk echt nooit gaan gebeuren. Absoluut nooit. Zelfs als zij dat om de een of andere reden zou willen – wat natuurlijk hoogst onwaarschijnlijk was – zou hij zich er zelf niet aan kunnen overgeven. Vrijen deed je met iemand van je eigen generatie. En het beeld van een veertigjarige man met een negentienjarig meisje stond hem zo tegen dat hij heel zeker wist dat zoiets nooit en te nimmer zou plaatsvinden. Absoluut niet. Zeker niet. Nooit. Nee nee.

Verder lezen?

Benieuwd naar het hele verhaal en wil je verder lezen?

KLIK DAN OP DE ONDERSTAANDE LINK

<https://uitgeverijvogelvrij.nl/boek/?id=complot>

Over Uitgeverij Vogelvrij

Uitgeverij Vogelvrij publiceert boeken met de lengte en de amusementswaarde van speelfilms.

Let op: digitale edities zijn veel milieuvriendelijker en veel goedkoper dan papieren versies.

Op onze website kost elk e-boek maar 4 euro. En voor 25 euro heb je er zelfs 12. Het voordeel van e-boeken is dat je ze kunt lezen op een e-reader, maar ook op een smartphone, een laptop of een tablet. Nog afgezien van de enorme aanslag die papieren boeken doen op het milieu — en op verhuizers en erfgenamen — heeft digitaal lezen naast de gunstige prijs nog veel meer voordelen: je kunt lezen in het donker, je hoeft geen zware boeken mee te slepen, je kunt gemakkelijk passages of namen opzoeken en je kunt de letters groter of kleiner maken.

Het doel van Uitgeverij Vogelvrij is ‘lezen’ een ander imago te geven en het geschreven verhaal toegankelijker te maken voor de consument van nu, die meer op beelden is gericht. Uitgeverij Vogelvrij zet niet de schrijver maar de lezer centraal. Elke maand verschijnt er minstens één nieuw boek. Soms vermakelijk, soms romantisch, soms controversieel, maar altijd entertainment.

Meer informatie over onze boeken vind je op:

<https://uitgeverijvogelvrij.nl>

UITGEVERIJ
VOGELVRIJ